

PAN

AMSTERDAM

CONTOUR GALLERY

In the Palm of your Mind

Het werk van Margriet Smulders is soms weggezet in een hoek van 'puur esthetische' kunst. Dat doet echter geen recht aan de gelaagdheid die zij aanbrengt in haar foto's middels haar onderwerpskeuze en werkwijze. Deze zijn juist doordrongen van thema's als feminisme, vergankelijkheid en de loop van het leven. Wie zich hiervoor openstelt en de tijd neemt goed naar de foto's te kijken, zal ontdekken wat er achter de kleurrijke, weelderige voorstellingen van Smulders schuilgaat.

(Guido Scholten)

Het zijn explosies van kleur die van de muur af knallen: de foto's van Margriet Smulders(1955). Door in

haar voorstellingen verschillende soorten bloemen en planten te combineren met reflecties van spiegels, vloeiend water en een kleurrijke - vaak blauwe - achtergrond creëert Smulders een dynamisch geheel. Met haar onderwerpskeuze en werkwijze, waarbij de kunstenaar zelf de voorstelling enceneert om vervolgens ook toeval de ruimte te geven, weet Smulders in haar foto's een krachtig beeld te creëren. Echter gaat er veel meer schuil achter de werken van Smulders dan alleen deze esthetiek.

Het centrale onderwerp in de foto's van Smulders zijn bloemen. Van kinds af aan heeft Margriet, zelf vernoemd naar een bloem, een fascinatie voor bloemen en planten. Deze zijn altijd aanwezig in haar kunst; soms verwerkt als element in een voorstelling of ruimte, soms - zoals in de werken hier tentoongesteld - in volle glorie. Voor de kunstenaar staan bloemensymbool voor de loop van het leven en voor de schoonheid van het bestaan.

De bloemen in het werk van Smulders hebben nog een andere betekenis. Haar foto's en series maakt ze vanuit een sterke feministische invalshoek. Van de Family / Maternitéseries uit de periode 1987-1995 tot de fotoreeksen *Uit de cocon* (1999) gemaakt in India voor ICCO en *WORK* (1998) in opdracht voor Randstad: reflectie op de positie van de vrouw staat centraal. Ook in haar recente werk is dit perspectief aanwezig. Aanvankelijk gaf Smulders in haar fotografische bloemstillevens met de bloemen zélf geabstraheerde vrouwelijke vormen weer. In de loop der jaren is die verwijzing minder direct geworden en schuilt vrouwelijkheid vooral in de schoonheid, sensualiteit en kwetsbaarheid van de bloem.

Naast de kracht van de vrouw reflecteert Smulders in haar composities ook in bredere zin op het leven. Zo verwijst het water waarin haar bloemen vrij ronddrijven naar tranen en verdriet. De bloemenpracht heeft dus ook een rauwe kant. Zoals Smulders zelf aangeeft, kan uit tragiek weer iets moois voortkomen. Of zoals ze in het boeddhisme zeggen: 'No mud, no lotus'. Zodoende dragen niet alleen de bloemen, maar ook het water, de andere beeldelementen en haar werkwijze bij aan Smulders' boodschap. Doordat de bloemen niet keurig opgemaakt worden gepresenteerd, maar vrij ronddrijven in het water en onze ogen mede via reflecties in de spiegel bereiken, verliest de kunstenaar een deel van haar controle over het beeld dat ontstaat. Op organische wijze komt alles samen. Op die manier geeft Smulders de kijker mee dat we kunnen leren leven met hoe dingen gaan en daarvan mogengenieten. Laat je net als Smulders verwonderen door te kijken naar wat er gebeurt als je je mee laat voeren met de stroming, zoals de bloemen dat ook doen.

Met deze thematiek sluiten de foto's van Smulders aan bij grotere ontwikkelingen in de kunstwereld, waar de laatste decennia een groeiende aandacht zichtbaar is voor feminisme en voor de rol van vrouwen in de maatschappij én in de kunst. Binnen de fotografie kwam die aandacht al op in de vorige eeuw met onder andere het werk van Cindy Sherman (1954) en Barbara Kruger (1945). Maar ook in het autobiografische foto's van Tracey Emin (1963) zijn parallellen te zien met de vroege series van Smulders.

Ook met het gebruik van bloemen als onderwerp is het werk van Smulders binnen een lange traditie te plaatsen. In de zeventiende eeuw, een periode waar Smulders veel inspiratie uit haalt, floreerde het bloemstillevens als populair thema binnen de schilderkunst. Denk bijvoorbeeld aan de prachtige bloemstillevens van Rachel Ruysch (1664-1750) en haar jongere zus Anna Ruysch (1666-1754). Ook recenter zijn er binnen de schilderkunst voorbeelden aan te wijzen, zoals de bloemschilderijen van Georgia O'Keeffe (1887-1986) ende rol die bloemen innemen in de schilderijen van Shani Rhys James (1953).

Het werk van Margriet Smulders is soms weggezet in een hoek van 'puur esthetische' kunst. Dat doet echter geen recht aan de gelaagdheid die zij aanbrengt in haar foto's middels haar onderwerpskeuze en werkwijze. Deze zijn juist doordrongen van thema's als feminisme, vergankelijkheid en de loop van het leven. Wie zich hiervoor openstelt en de tijd neemt goed naar de foto's te kijken, zal ontdekken wat er achter de kleurrijke, weelderige voorstellingen van Smulders schuilgaat.